

Nagy hegyek alján

2013 június 05. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Többször jártam fényképezőgéppel a Kesztölc melletti Klastrompusztán: mindig ezt a romot láttam (egyre rosszabb állapotban), de mindig más és más szerzetesrendhez tartozó emlékek tudtam.

Horváth István tanulmánya alapján (ebből idézek az alábbiakban) most már tudom, hogy a pálos rend bölcsje ez a hely. (Szomorúan mondom: nem így kellene kinéznie egy becses kultuszhelynek.)

A XIX. században Klastrompusztán még látható romok a XX. század elejére eltűntek a föld színéről, s csak a puszta neve őrizte meg egy kolostor emlékét. "A maradványok részleges feltárását 1961-ben *Méri István* végezte el; az ásatás során a körülbelül 80 x 80 méter kiterjedésű, eredetileg kőfallal körülkerített lejtős hegyoldalban egy kisméretű, nyújtott szentélyű, gótikus szerzetesi templom, a templom északi falához csatlakozó monostorépület falmaradványai és házi kápolnájának szentélyrészlete került elő. A gótikus falak mellett és alatt korábbi falmaradványokat, illetve XIII-XVI. századi sírokat is találtak. A monostor egészének feltárására - sajnos - nem volt mód."

A környező terület elpusztult középkori településeinek felkutatása, azoknak az okleveles adatokkal való azonosítása, a környék középkori birtoklástörténeteinek áttanulmányozása meglepő eredményre vezetett: kiderült ugyanis, hogy a mai Piliscsév helyén a középkorban nem állott település, azaz Kesztlőc és (Pilis-)Csaba egymással határosak voltak. Egy 1393-ban kelt oklevél leírásából arra lehetett következtetni, hogy a mai klastrompusztai romok az egyetlen magyar alapítású szerzetesrendnek, a pálosok Szent Keresztről nevezett főmonostorának maradványaival azonosak.

"Egykor az úttalan pusztáknak útjait járva"

Nagy hegyek alján kis kunyhókban laktak atyáink,

s barlangok rejtették őket el a világtól.

Boldog Özséb, ez a szent ember, remete, pap emelte

Itt a Keresztnek tiszteletére ezt a monostort..."

Warsányi István

A pálos rend történetéről és kialakulásáról itt nem szólok, sem a régész-történész azon érveiről, amelyeket az itteni rom pálos eredetét bizonyítandó hozott fel. Csupán a rommá válásról. Nagy valószínűséggel a Szent Kereszt-monostort - a többi pilisi monostorral együtt - már 1526-ban felégette a török. A lassan pusztuló, omladozó romon 1570 táján még fenntartották emlékét a "Szent-Kereszt pusztá" elnevezésben. A maradványokat utóbb meghódította a természet, bokrok, fák nőttek a középkori épületteromok felett. "Ezzel magyarázható azután, hogy a török kiűzése (Buda felszabadítása, 1686) után az elpusztult monostoraikat kereső, a környéket nem ismerő, idegen származású pálos szerzetesek nem találták meg a Szent Kereszt-monostor elrejtett maradványait - véli Horváth István. - Helyette a jobban látható és könnyebben hozzáférhető, a Pilis hegy keleti lábánál álló ciszterci apátság romjait vélték a Szent Kereszt-monostor maradványainak, így került az egykori ciszterci rom és környéke a pálosok birtokába a XVIII. században, és így alakult ki róla az újkori pálos eredethagyomány, mellette pedig a mai Pilisszentkereszt község, holott a valóban pálos eredetű rom a hegy túlsó oldalán rejtőzött."

A XX. századra a hatalmas termetű, évszázados szilfák és tölgyek árnyékában csak néhol bukkant el egy-egy kőfal részlete a földből, s csupán a hegy "Klastrompuszta" elnevezése utalt az egykori monostorra a régészeti kutatások megindítása előtt.

Móser Zoltán - Új Ember

[Tweet](#)

MAGYAR MENEDÉK KÖNYVESHÁZ

www.magyarmenedek.com

Ajánló

